

România—factor activ în rezolvarea problemelor lumii contemporane

George Macovescu

Ministrul Afacerilor
Externe al Republicii
Socialiste România

Profundele transformări produse în toate domeniile vieții materiale și spirituale ale țării și-au pus amprenta și asupra activității internaționale a României, care a căpătat noi contururi și dimensiuni, în concordanță cu realitățile naționale și sociale de astăzi. Asumându-și răspunderea istorică de a conduce poporul român pe calea progresului, Partidul Comunist Român a pus capăt dependenței țării de puterile străine, dominației economice din afară. Politica externă a României a devenit politica unui stat cu adevărat independent, care se manifestă ca un factor activ în viața internațională.

Activitatea internațională a României pornește de la considerentul că o premisă esențială pentru înfăptuirea programului de dezvoltare a țării, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate este realizarea unui climat de pace și securitate, de încredere, înțelegere și largă cooperare internațională. De aceea, între politica internă și cea externă a partidului și statului este o strinsă legătură, ele formind o unitate dialectică. Astfel, politica externă a României este menită să asigure cele mai bune condiții pentru ca poporul român să-și poată mobiliza energiile creatoare și întregul potențial material și uman în slujba înfăptuirii telurilor propuse privind progresul său economic și social. În același timp, dezvoltarea impetuoasă și diversificată a economiei naționale, a învățămîntului și culturii creează posibilități pentru participarea sporită a României la diviziunea internațională a muncii, pentru lărgirea și intensificarea legăturilor de colaborare și prietenie cu toate popoarele lumii. Eforturilor susținute ale întregului popor consacrate edificării noii societăți le corespund o prezență românească activă, constructivă în viața internațională, izvorită din conștiința înaltei răspunderi față de destinele poporului român, față de cauza socialismului, păcii și colaborării în lume.

Întreagă această activitate pe tărîmul relațiilor internaționale se întemeiază pe o concepție, unitară, realistă și mobilizatoare asupra modului în care trebuie să arate lumea viitorului — o lume a dreptății și echității, pe plan național și pe plan internațional. Este o concepție întemeiată pe analiza științifică, pe baza materialismului dialectic și istoric, a lumii contemporane, care arată că miliarde de oameni participă în mod conștient

la făurirea istoriei, că popoarele și națiunile își afirmă cu vigoare dreptul de a se dezvolta în deplină independență, de a hotări singure asupra căilor de progres, în concordanță cu tradițiile, aspirațiile și interesele lor. Configurația politică a lumii contemporane, complexitatea și caracterul indivizibil al problemelor care confruntă astăzi omenirea fac obiectiv necesară participarea activă a fiecărui stat, indiferent de orînduirea socială, de dimensiuni, de potențial material sau militar, la viața internațională. Dealtfel, aceasta constituie garanția sigură a adoptării de soluții durabile, conforme intereselor fiecărui popor, reprezintă chezașia întăririi cursului spre destindere, colaborare și pace.

În acest spirit, România acționează cu hotărîre pentru înlăptuirea idealurilor înaintate ale omenirii, participă activ la lupta pentru statornicirea unor relații noi, democratice, între state.

Pornind de la realitatea obiectivă a existenței statelor cu orînduiri sociale diferite, de la necesitatea dezvoltării relațiilor dintre ele, a schimbului de valori materiale și spirituale, a cooperării în vederea soluționării problemelor internaționale, România a desfășurat și desfășoară o amplă activitate de extindere a raporturilor economice, politice și cultural-științifice cu toate țările, de pe toate continentele, indiferent de orînduirea socială. Ca urmare a acestei politici, în 1977, România întreține relații diplomatice și consulare cu 130 de state și legături economice cu peste 140 de țări. Un rol hotărîtor în dezvoltarea largă a relațiilor bilaterale ale României l-au avut întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducători de partide, șefi de state și guverne, oameni politici din diverse țări, și înțelegerile realizate cu aceste prilejuri, care au pus baze și mai trainice raporturilor României cu țările respective. Totodată, ele au constituit contribuții la promovarea principiilor noi ale relațiilor dintre state, la consolidarea destinderii, colaborării și păcii în lume.

Fără îndoială, această politică de largă cooperare internațională nu elimină unele deosebiri de vederi fundamentale între România și alte țări, care continuă să existe, izvorînd în primul rînd din diferența de orînduire socială, din modul diferit de interpretare a evenimentelor și proceselor care au loc în lume. În legătură cu acest fapt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat: „Dezvoltarea relațiilor diplomatice, a colaborării politice, economice și cultural-științifice între țări avînd altă orînduire socială nu înseamnă, desigur, acceptarea politicii și punctelor de vedere contrarii propriei orientări. Dar intensificarea relațiilor, contactelor, schimburile de păreri oferă posibilitatea de a se găsi soluții reciproc acceptabile pentru probleme de interes comun, pentru soluționarea unor probleme actuale ale vieții internaționale, pentru promovarea cauzei păcii și prieteniei între popoare”¹.

Relațiile României cu toate statele lumii se întemeiază pe *respectarea fermă a principiilor* independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forță. Aceste principii, pe care viața însăși le ridică la rang de premisă fundamentală pentru dezvoltarea normală a raporturilor dintre state, se afirmă tot mai puternic pe arena

¹ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul dezvoltării construcției socialiste*, vol. 2, București, Edit. politică, 1968, p. 441.

mondială. Ele sînt tot mai larg recunoscute ca singurele în măsură să asigure o evoluție sănătoasă a vieții internaționale, să permită fiecărui stat să-și pună deplin în valoare potențialul său uman, material și spiritual, să-și stabilească în mod independent politica internă și externă. Încrederea nestrămutată că aceste principii reprezintă pilonii pe care se poate edifica o pace trainică în lume a determinat activitatea intensă desfășurată de România pentru *înrădăcinarea profundă a principiilor, în viața internațională*, pentru generalizarea lor în raporturile dintre toate statele.

Între acțiunile și inițiativele românești vizînd asigurarea unor temelii viabile păcii, securității și colaborării se înscriu Tratatete de prietenie și cooperare și Declarațiile solemne comune încheiate în ultimii cinci ani de România cu 43 de state — socialiste, în curs de dezvoltare și capitaliste — de pe toate continentele. Expresie a hotărîrii cu care România acționează pentru instaurarea unor raporturi noi între state, a activității continue dedicate acestui țel de tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceste instrumente internaționale cu caracter solemn, semnate de șefii statelor, definesc principiile care stau la baza relațiilor bilaterale ale părților semnatare. Afirmînd reguli și principii care decurg din drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor, Tratatete și Declarațiile realizează totodată și o codificare, pe baze bilaterale, a principiilor general obligatorii ale dreptului internațional. În actualele condiții ale marilor schimbări produse în lume, importanța acestor instrumente depășește cadrul relațiilor bilaterale. Ele constituie contribuții originale la dezvoltarea dreptului internațional contemporan și, totodată, la accentuarea cursului spre destindere și colaborare, la triumful cauzei legalității, cooperării și înțelegerii între state.

În același spirit se înscriu contribuțiile active aduse de-a lungul anilor de România la ampla activitate de codificare a dreptului internațional întreprinsă în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Încă din 1957, în cel de-al doilea an de participare românească efectivă la activitățile O.N.U., România a propus elaborarea unei declarații asupra principiilor cooperării internaționale, anticipînd ceea ce a devenit astăzi unanim admis: necesitatea instaurării unor relații economice juste și echitabile între state, pe baza unor principii clare, general recunoscute. Eforturile românești în această direcție s-au materializat, deși nu într-o măsură satisfăcătoare, în Actul final al primei Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (1964), în care s-au înscris 15 principii generale ale cooperării economice internaționale.

De asemenea, România a avut o participare activă la inițierea și elaborarea „Declarației referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state conform Cartei Națiunilor Unite” și a „Declarației cu ocazia celei de-a XXV-a aniversări a Organizației Națiunilor Unite”, adoptate la sesiunea jubiliară din 1970 a Adunării generale a O.N.U., în prezența șefilor de state și guverne, între care și președintele Nicolae Ceaușescu. Aceste documente cuprind o serie de prevederi, incluse ca urmare a unor propuneri românești, menite să precizeze cit mai clar conținutul principiilor enunțate, să evidențieze caracterul lor universal și să întărească autoritatea lor în raporturile dintre toate statele.

În aceeași ordine de preocupări se inseria contribuțiile concrete ale României la elaborarea *Definiției agresiunii*, a *Declarației privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale* și a *Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor* — importante documente adoptate de Adunarea generală a O.N.U. în 1974, care continuă opera de codificare a dreptului internațional contemporan.

Voința hotărâtă de a contribui la prevenirea repetării practicilor care au dus la declanșarea celor două războaie mondiale, la crearea condițiilor care să asigure fiecărei națiuni posibilitatea concentrării forțelor în direcția progresului și dezvoltării economico-sociale, fără teama unei agresiuni sau intervenții din afară, a făcut ca în politica externă românească să se acorde o atenție deosebită promovării unor *raporturi noi pe plan regional*, în Balcani și în Europa. Inițiativele și acțiunile întreprinse de România au vizat constant instaurarea, în aceste părți ale lumii, a unei ere a încrederii reciproce, a apropierii și colaborării largi.

Din preocuparea pentru găsirea unor modalități cât mai eficiente de însănătoșire a climatului politic din Balcani au izvorât propunerile guvernului român, din 1957 și 1959, privind inițierea colaborării multilaterale și dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate între statele balcanice. În anii care au urmat, România a acționat cu perseverență pentru a-și lărgi colaborarea cu țările balcanice, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii. Prin activitatea depusă de România și de alte țări din regiune, ideea colaborării balcanice multilaterale, având drept fundament principiile noi ale dreptului internațional, a cîștigat treptat teren, concretizîndu-se în desfășurarea cu rezultate pozitive a Reuniunii privind cooperarea economică și tehnică multilaterală între statele balcanice (Atena, 1976) — prima reuniune a reprezentanților țărilor din Balcani la nivel guvernamental în perioada postbelică.

Preocuparea pentru făurirea unor relații noi în Balcani s-a înscris în preocuparea mai largă și consecventă a României îndreptată spre instaurarea unui climat de pace, securitate și cooperare în Europa. Încă din 1960 România a propus la O.N.U. inițierea unei dezbateri asupra acțiunilor ce trebuie întreprinse pe plan regional pentru dezvoltarea relațiilor între țările europene. Rezoluția adoptată în 1965 în legătură cu această propunere, la inițiativa României, împreună cu alte opt țări, a evidențiat principiile noi pe care trebuie să se întemeieze raporturile dintre statele europene, prefigurînd și favorizînd, în același timp, evoluțiile pozitive ce și-au găsit expresia, un deceniu mai târziu, în încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

Continuînd cu energie această activitate, România a participat activ, împreună cu celelalte state, la eforturile pentru convocarea, pregătirea și desfășurarea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, care a marcat un moment de însemnătate istorică în viața politică a continentului. Se poate spune că propunerile și inițiativele românești au exercitat o influență pozitivă efectivă asupra mersului și rezultatelor Conferinței.

Astfel, România a adus o contribuție substanțială, încă din prima fază a Conferinței, la convenirea unor proceduri și metode democratice de lucru cum sînt : adoptarea tuturor hotărîrilor prin consens ; asigurarea dreptului fiecărui stat participant de a lua parte la toate activitățile

Conferinței, în condiții de egalitate ; conducerea lucrărilor prin rotație ; desfășurarea lucrărilor în afara alianțelor militare. Aceste reguli au un conținut profund politic, exprimând în esență o nouă atitudine față de modul de negociere și rezolvare a problemelor de interes general-european. Adoptarea acestor reguli și desfășurarea efectivă a lucrărilor Conferinței pe baza lor au consacrat faptul că, pentru prima oară în istorie, statele europene, indiferent de mărime, regim social-politic, apartenență sau neapartenență la blocuri, s-au reunit în jurul aceleiași mese ca state suverane și independente, egale în drepturi, pentru a examina și hotărî în comun asupra problemelor privind pacea, securitatea și cooperarea pe continent.

În ceea ce privește lucrările de fond, România a luat parte activă la elaborarea documentelor Conferinței, aducând contribuții de substanță la formularea clară, cit mai completă și precisă a principiilor menite să guverneze relațiile dintre statele participante, precum și la convenirea unor măsuri concrete care să conducă la instaurarea unui climat de destindere, pace și securitate pe continent. Spre exemplu, în urma unei inițiative românești, Actul final al Conferinței include un capitol special care precizează angajamentele statelor semnatare în ce privește punerea în practică a principiului nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forță².

În perioada care a urmat, România a acționat cu hotărîre pentru traducerea în viață a prevederilor înscrise în Actul final și pentru continuarea procesului edificării unei securități și cooperări trainice în Europa. Aceleași preocupări au inspirat activitatea și inițiativele României la Reuniunea de la Belgrad a statelor participante la Conferință, astfel încît această Reuniune să dea un nou și puternic impuls înfăptuirii obiectivelor majore convenite prin Actul final, să deschidă perspectiva trecerii la măsuri concrete de dezangajare militară și dezarmare pe continent, fără de care nu se poate vorbi de o reală securitate în Europa.

Spiritul răspunderii față de destinele păcii și securității internaționale proprii întregii politici externe românești, și-a găsit, de asemenea, expresia în activitatea și contribuțiile efective ale României, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în direcția *stingerii focarelor de conflict și tensiune*, a rezolvării problemelor litigioase dintre state pe calea tratativilor. În decursul anilor, pornind de la poziții de principiu întemeiate în esență pe dreptul sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, România a depus eforturi perseverente și o susținută activitate diplomatică consacrate încetării războiului din Vietnam și din întreaga Indochină, realizării unei păci trainice și juste în Orientul Mijlociu, soluționării pe cale pașnică a situației din Cipru și a conflictelor din alte părți ale lumii. Factori de răspundere din țările implicate au adus public elogii României și tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru aceste contribuții. În ultimul timp, cînd problemele complicate rămase de pe urma îndelungatei politici imperialiste și colonialiste pe continentul african au generat stări de încordare crescîndă în mai multe zone ale Africii, glasul României s-a ridicat pentru a face apel la rațiune, pentru a se rezolva problemele existente prin nego-

² Capitolul 1, B, I, *Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa*, în vol. *Conferința pentru securitate și cooperare în Europa*, București, Edit. politică, 1975, p. 290—292.

cieri, pentru a evita angajarea statelor africane în conflicte și ciocniri, care nu pot decît să aducă daune statelor respective și să deschidă calea intervenției străine.

Aceste atitudini ale României față de conflictele care au loc într-o parte sau alta a lumii izvorăsc nu dintr-o dorință subiectivă a României de a duce o „politică globală”, ci din interesul fundamental al poporului român, care coincide cu interesele tuturor popoarelor lumii, ca pe toate meridianele globului să existe condiții de pace și să domnească o atmosferă de colaborare între state. Aceasta este, de fapt, garanția dezvoltării și înfloririi nestingherite a fiecărei națiuni.

O poziție activă, militantă, a adoptat România într-una din problemele cele mai importante ale lumii de azi și anume *lichidarea definitivă a colonialismului și a politicii de discriminare rasială*. Acționînd cu perseverență pentru întreprinderea unor măsuri hotărîte în vederea eliminării depline și cît mai grabnice a acestor anacronisme, incompatibile cu etica și principiile proclamate astăzi de toate popoarele lumii, România a participat activ la elaborarea Declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, adoptată la Adunarea generală a O.N.U. în 1960, a Programului de acțiune adoptat în 1970, vizînd aplicarea integrală a acestei Declarații, precum și a numeroase hotărîri ale O.N.U. în aceeași direcție. Alături de alte țări, România a militat pentru măsuri hotărîte vizînd traducerea în viață a acestor documente, precum și a celorlalte rezoluții ale Adunării generale și Consiliului de Securitate privind încetarea mandatului Africii de Sud asupra Namibiei, înlăturarea regimului minoritar ilegal din Rhodesia de Sud, abolirea politicii de apartheid a guvernului sud-african, eradicarea totală a oricărei forme de colonialism în întreaga lume. În 1972, România a fost aleasă în Consiliul O.N.U. pentru Namibia, la ale cărui lucrări a adus în anii care au urmat contribuții active, larg apreciate.

În paralel cu această intensă activitate la O.N.U. și în alte foruri multilaterale, solidaritatea cu lupta tuturor popoarelor împotriva asupririi străine, adînc ancorată în tradițiile poporului român, s-a tradus și prin sprijinul direct, pe plan politic, diplomatic, moral și material, acordat mișcărilor de eliberare națională — reprezentante autentice și legitime ale popoarelor în lupta pentru scuturarea dominației străine și rasiale. Din preocuparea pentru adoptarea unor măsuri cît mai eficiente care să favorizeze eforturile acestor popoare oprite, România a fost unul din inițiatorii recunoașterii de către Adunarea generală a mișcărilor de eliberare națională și acordării statutului de observator a acestor mișcări la lucrările O.N.U. care privesc teritoriile în care ele își desfășoară activitatea.

Politica externă românească a considerat întotdeauna sprijinirea luptei popoarelor pentru lichidarea deplină a dominației coloniale ca o îndatorire de onoare, impusă de imperativul asigurării condițiilor pentru afirmarea tuturor națiunilor, pentru manifestarea lor neîngrădită în viața internațională și participarea activă, cu drepturi egale, la soluționarea problemelor care confruntă omenirea.

În preocupările politicii externe românești un loc deosebit de important l-au ocupat acțiunile pentru *lichidarea subdezvoltării și crearea unei noi ordini economice internaționale*, bazată pe principii de egalitate și

echitate, care să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor popoarelor. Acest interes se bazează pe o profundă analiză făcută de partidul nostru situației internaționale care arată că, în condițiile accentuării interdependenței economice între state, disproporțiile economice, fenomenele de criză economică, alimentară și monetară, indiferent în ce parte a lumii se ivesc, se vor reflecta până la urmă asupra tuturor statelor. Această analiză relevă totodată condiționarea reciprocă între rezolvarea justă a acestor probleme și continuarea cursului spre destindere și întărirea păcii și securității internaționale.

Ca țară socialistă și, în același timp, în curs de dezvoltare, atât importatoare, cât și exportatoare de materii prime și, de asemenea, atât importatoare cât și exportatoare de tehnologii, utilaje și mașini, România este vital interesată să participe, împreună cu toate statele, la soluționarea problemelor complexe ale situației economice internaționale. În consecință, țara noastră a înțeles să-și aducă din plin contribuția la ampla dezbateri internaționale inițiate în forurile guvernamentale cu vocație universală, asupra conceptului noii ordini economice internaționale, asupra principiilor și conținutului, precum și asupra căilor de realizare acestei noi ordini. Într-o perioadă de enunțare și cristalizare pe plan internațional a conceptului noii ordini economice, partidul nostru a adus contribuții de certă valoare teoretică și practică la conturarea conținutului său. Raportul prezentat Congresului al XI-lea al P.C.R. de tovarășul Nicolae Ceaușescu expune o concepție încheagată, științifică și revoluționară asupra exigențelor esențiale ale noii ordini economice internaționale³. Această concepție a stat la temelie documentului de poziție al României, prezentat oficial celei de-a VII-a sesiuni extraordinare a Adunării generale a O.N.U. din septembrie 1975⁴. Pe baza și în spiritul acestui document, România a făcut atât la O.N.U., cât și în alte foruri, propuneri de măsuri menite să ducă la înlăturarea treptată a decalajelor, la amplificarea colaborării internaționale, la instaurarea unor raporturi noi, echitabile între state. Multe din propunerile românești s-au materializat în acțiuni înscrise în rezoluțiile și programele adoptate de organizațiile internaționale.

Prezența României în marile dezbateri internaționale cu idei și propuneri proprii, originale și constructive, este de altfel o trăsătură caracteristică a politicii externe românești. În domeniul dezvoltării, spre exemplu, pornind de la experiența proprie a țării noastre, România a inițiat cu prilejul prezenței la O.N.U., în 1970, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezbateri în Adunarea generală a unei probleme de o deosebită actualitate și interes pentru marea majoritate a statelor lumii: rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor. Dată fiind însemnătatea acestei probleme, după mai mulți ani de dezbateri și clarificări în diverse foruri ale O.N.U., inițiativa românească s-a înscris armonios în preocupările O.N.U. pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale. Această inițiativă s-a materializat în hotărârea de a se organiza în 1979 o conferință mondială sub egida O.N.U., special consa-

³ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate*, vol. 11, București, Edit. politică, 1975, p. 26-39.

⁴ *Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale*, în „Scinteia”, 6 septembrie 1975, Documentul O.N.U. A/AC.176/3, 3 septembrie 1975.

crată problemelor științei și tehnologiei moderne și punerii lor în slujba dezvoltării tuturor națiunilor, precedată de o serie de reuniuni regionale pregătitoare, cea pentru Europa urmînd să aibă loc la București în 1978.

În promovarea obiectivelor noii ordini economice internaționale România a conlucrat și conlucrează activ cu celelalte țări în curs de dezvoltare în cadrul Grupului celor 77, din care țara noastră face oficial parte începînd cu februarie 1976. Prin inițiativele Grupului celor 77, la elaborarea cărora țara noastră a participat activ, s-au putut conveni o serie de măsuri și acțiuni menite să creeze condiții pentru progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare, să ducă la reducerea marilor decalaje economice dintre state. Totodată, s-a preocupat constant de găsirea celor mai eficiente modalități ca țările în curs de dezvoltare să-și întărească solidaritatea, să conlucreze tot mai strîns pentru a obține progrese reale pe calea înfăptuirii unor noi relații economice între state, bazate pe egalitatea în drepturi, pe echitate și justiție. În această preocupare își are originea propunerea României privind organizarea unei conferințe a statelor în curs de dezvoltare care să permită acestor state să-și stabilească o poziție comună și să acționeze în mod organizat pentru apărarea intereselor proprii.

Spiritul de înaltă răspundere față de destinele poporului român și față de soarta păcii în lume au determinat partidul și guvernul țării noastre să acționeze cu consecvență și tenacitate în direcția *dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare*. Considerînd că destinderea și, în general, o politică reală de pace un pot fi consolidate și dezvoltate dacă nu se pune capăt înarmărilor, dacă se mențin trupe și baze militare pe teritoriul altor state și văzînd în perpetuarea cursei înarmărilor un factor de stimulare a politicii de forță și dictat, de întreținere a unor focare de tensiune și conflicte, România a consacrat eforturi intense în cadrul organizațiilor internaționale inițierii unui proces real de dezarmare. Totodată, țara noastră a desfășurat o vie activitate în Comitetul de dezarmare de la Geneva, în cadrul căruia a prezentat nenumărate propuneri menite să sporească eficiența negocierilor, să urnească tratativele din faza declarațiilor verbale și să ducă la elaborarea și înfăptuirea unor măsuri practice.

Relevantă în această privință este contribuția României la negocierea Tratatului de neproliferație a armelor nucleare, intrat în vigoare în 1968, proces în cadrul căruia guvernul român a prezentat peste 20 de propuneri de îmbunătățire a prevederilor Tratatului. Aceste propuneri vizau îndeosebi garantarea securității statelor nenucleare, asumarea de către statele părți a angajamentului de a realiza măsuri reale de încetare a cursei înarmărilor și de dezarmare, asigurarea folosirii nestingherite a energiei nucleare în scopuri pașnice de către toate statele. O parte din aceste propuneri au fost reținute, contribuind la sporirea forței de atracție a tratatului, însă în realitate Tratatul nu și-a atins pe deplin scopul și nu a corespuns așteptărilor popoarelor.

În 1970, cu prilejul participării tovarășului Nicolae Ceaușescu la sesiunea jubiliară a Adunării generale a O.N.U., țara noastră a propus angajarea în cadrul Adunării a unei dezbateri privind *Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume*. În baza hotărîrii luate în urma dezbaterii

acestei probleme, Secretarul general al O.N.U. cu ajutorul unui grup de experți a elaborat un raport, prezentat în 1973, privind *Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare*. Un nou grup de experți, prezidat ca și primul de un reprezentant român, a revăzut și adus la zi acest raport, prezentându-l Adunării generale O.N.U. în 1977. Aceste rapoarte, ca și dezbaterile ce s-au purtat pe marginea lor au contribuit la mai buna înțelegere de către guverne a problemelor pe care le pune cursa înarmărilor, la mobilizarea opiniei publice, a popoarelor la cauza dezarmării.

Problemele încetării cursei înarmărilor și dezarmării au figurat statornic ca una din problemele centrale ale tuturor întâlnirilor și convorbirilor internaționale desfășurate la nivelul conducerii partidului și statului nostru. Declarațiile solemne comune semnate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, comunicatele comune cu prilejul vizitelor efectuate în și din state de pe cele mai diverse meridiane, subliniază stăruitor imperativul dezarmării.

Toate aceste acțiuni, inițiative și propuneri derivă din orientările și documentele adoptate de congresele și conferințele naționale ale partidului, care au înscris dezarmarea ca una din preocupările de seamă ale României pe plan internațional. În această privință, o deosebită importanță a avut Congresul al XI-lea al P.C.R., care a formulat un cuprinzător program de dezarmare. Pe baza acestui program, în dorința de a depăși inerția și rutina și a stimula activitatea generală consacrată dezarmării, guvernul român a prezentat, la sesiunea din 1975 a Adunării generale a O.N.U., un document oficial care exprimă poziția de principiu a României în problemele dezarmării, concepția unitară a partidului și statului nostru cu privire la dezarmare, în conexiunea ei cu imperativele fundamentale ale păcii, securității și destinderii⁵. În acest document se propune un ansamblu de măsuri concrete de natură să conducă la realizarea unor pași efectivi pe calea dezarmării.

Prezentarea la O.N.U. a acestor propuneri românești a fost determinată de îngrijorarea față de ineficiența discuțiilor pe teme de dezarmare ce se poartă de ani de zile, atât în cadrul Organizației, cât și în afara ei. Considerind că activitatea O.N.U. în domeniul dezarmării nu corespunde nici pe departe cerințelor determinate de gravitatea situației înarmărilor, România a subliniat necesitatea întăririi rolului O.N.U. și în primul rînd a forului său plenar, Adunarea generală, astfel încît aceasta să includă în mod direct în preocupările sale problemele dezarmării și să asigure adoptarea de măsuri efective de dezarmare cu participarea tuturor statelor, în condiții de egalitate. În acest sens, documentul românesc sugera organizarea unei sesiuni extraordinare a Adunării generale a O.N.U., special consacrată problemelor dezarmării, idee prezentă un an mai târziu și între recomandările Conferinței la nivel înalt a țărilor nealiniat de la Colombo. Deosebit de pozitiv este faptul că la sesiunea din 1976 a Adunării generale a O.N.U. s-a putut realiza un consens cu privire la convocarea unei asemenea sesiuni extraordinare în 1978, luîndu-se totodată

⁵ *Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare și în instaurarea unei păci trainice în lume*, în „Scnteia”, 6 noiembrie 1975; Documentul O.N.U. A/C.1/1 066, 30 octombrie 1975.

hotărîrea creării în acest scop a unui Comitet pregătitor, între membrii cărui a fost aleasă și România. În spiritul poziției partidului și statului nostru, participarea românească la pregătirile pentru sesiunea extraordinară din 1978 este deosebit de activă, manifestată prin propuneri și sugestii constructive, originale privind atât aspectele organizatorice, cât și elaborarea documentelor de fond ale acestei sesiuni, astfel încît rezultatul să fie angajarea nemijlocită a tuturor statelor într-un proces viguros de dezarmare autentică.

Pornind de la realitatea că rezolvarea problemelor complexe care preocupă astăzi omenirea cere să se asigure participarea activă la viața internațională a tuturor statelor, indiferent de mărime, orînduire socială sau zona geografică în care se află, că țările mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniat, au un rol deosebit de important și sînt direct interesate în rezolvarea echitabilă a acestor probleme, România a acționat pentru o *largă democratizare a relațiilor internaționale*. În acest scop, o atenție deosebită a fost acordată de țara noastră Organizației Națiunilor Unite, care prin obiectivele sale și prin componența sa oferă cadrul organizatoric cel mai adecvat pentru dezbaterile democratice a problemelor și pentru participarea activă la soluționarea lor, la întregă viață internațională a tuturor statelor.

Ținînd însă seama că de la crearea O.N.U., la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, lumea a cunoscut profunde transformări revoluționare, care nu și-au găsit decît parțial reflectarea pe planul organizației, și că în activitatea O.N.U. persistă serioase neajunsuri, analiza de politică externă făcută la Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972 a relevat necesitatea imperioasă a întăririi O.N.U. și a rolului ei în viața internațională⁶. Din această analiză a rezultat inițiativa românească, din același an, de a se înscrie pe ordinea de zi a Adunării generale O.N.U. punctul *Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea cooperării între toate națiunile și în promovarea normelor de drept internațional în relațiile dintre state*.

Rezoluția adoptată de Adunarea generală în legătură cu acest punct, pregătită și negociată de România, căreia i s-au adăugat numeroase țări, și adoptată în unanimitate subliniază necesitatea imperioasă ca O.N.U. să devină un instrument mai eficace în apărarea și întărirea independenței și suveranității tuturor statelor, a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta și de a acționa cu toată fermitatea pentru prevenirea și curmarea actelor de agresiune sau a oricăror alte acțiuni care ar primejdi pacea și securitatea internațională. Inițiativa românească a condus la crearea, în 1975, a unui Comitet special al O.N.U. pentru Carta Națiunilor Unite și creșterea rolului Organizației, alcătuit din 47 de state, între care și România, avînd mandatul să elaboreze recomandări și propuneri de modalități practice vizînd îmbunătățirea activității Organizației, adaptarea ei la cerințele noi ale vieții internaționale.

⁶ Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la politica și activitatea internațională ale Partidului Comunist Român și Republicii Socialiste România, în vol. *Conferința Națională a Partidului Comunist Român. 19-21 iulie 1972*, București, Edit. politică, 1972, p. 535.

O contribuție substanțială la lucrările acestui comitet a cărui activitate este încă în curs și, în general, la eforturile ce se depun pentru a conferi Organizației Națiunilor Unite locul ce i se cuvine în relațiile internaționale contemporane, o constituie documentul exprimând poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației, prezentat oficial Adunării generale în 1975⁷. Documentul cuprinde un ansamblu de propuneri a căror idee centrală o constituie crearea condițiilor pentru o participare mai activă a tuturor statelor în diferite organisme ale O.N.U. și la soluționarea problemelor majore ale omenirii prin intermediul Organizației. Pe baza poziției exprimate în acest document, România a întreprins o vie activitate atât în cadrul Comitetului special, cât și în Adunarea generală, pentru a se trece treptat la adoptarea de măsuri concrete care să asigure o corespondență cât mai bună între Cartă și sistemul de organizare și funcționare al O.N.U. și marile schimbări ce s-au produs și se produc în lume, și, în consecință, contribuții tot mai substanțiale ale O.N.U. la afirmarea cursului nou în relațiile internaționale, la statornicirea unui climat de destindere, colaborare și înțelegere între națiuni.

Activitatea internațională intensă și multilaterală a României poartă amprenta Secretarului general al Partidului Comunist Român și Președinte al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții internaționale ce se manifestă printr-o solidă și largă concepție revoluționară de ansamblu asupra lumii, prin principialitate, printr-un profund patriotism și internaționalism consecvent. Personalitatea Secretarului general al partidului este o expresie a înțelepciunii poporului român, a spiritului său de dreptate și echitate, de libertate națională și socială. Strâns legate de numele său sînt toate acțiunile și inițiativele românești menite să contribuie la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, la apărarea intereselor supreme de pace și progres ale tuturor popoarelor, a libertății și demnității oamenilor, la întronarea unor principii noi în relațiile dintre toate statele, la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Tocmai această susținută activitate internațională, adăugată la marile și istoricele succese dobîndite de poporul român pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a făcut ca România să dobîndească un înalt prestigiu internațional și prieteni apropiați pe toate meridianele globului, să ocupe un loc demn în comunitatea internațională, să fie apreciată ca un factor activ al păcii, înțelegerii și colaborării.

⁷ *Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice*, în „Scînteia” 13 noiembrie 1975; Documentul O.N.U. A/C.6/437, 3 noiembrie 1975.